

Series SOS

Code No. 10

Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

- Please check that this question paper contains 6 printed pages.
- Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- Please check that this question paper contains 6 questions.
- Please write down the Serial Number of the question before attempting it.
- 15 minutes time has been allotted to read this question paper. The question paper will be distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer script during this period.

GUJARATI ગુજરાતી

Time allowed : 3 hours

Maximum Marks : 100

સમય સીમા : ૩ કલાક

કુલ અંક : 100

વિભાગ-૧

1. નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર તમારી ભાષામાં લખો :

10

જેમ ઈશ્વર એક છે પણ ઉપાસનાવિધિઓ અનેક છે તેમ ધર્મતત્ત્વ એક છે પણ એની ઉપર રચાયેલા

સંપ્રદાયો અનેક છે. અસહિષ્ણુતા ધર્મભાવનું સંતાન નથી પણ સંપ્રદાયભાવનું સંતાન છે. જ્યારે જ્યારે ધર્મને નામે ઝગડા થાય છે ત્યારે ત્યારે ઝગડો ધર્મ-ધર્મ વચ્ચે હોતો નથી પણ પોતપોતાની શ્રદ્ધાએ સ્વીકારેલી ધર્મ વિશેની આસક્તિ અને મમતા વચ્ચે હોય છે. બે સાચા ધાર્મિક માણસો એકબીજાના ધર્મનો આદર કરે છે. “મારો ધર્મ સાચો તેથી તારો ધર્મ ખોટો” એમ કહેનારા ધર્મ માટે નહીં પણ ધર્મ ઉપર ચોંટાડેલા લેબલ માટે લડે છે. એ ધાર્મિક ભાવ નથી પણ ક્ષુદ્ર અને સ્થૂલ સંસારી મમતા છે.

પ્રશ્નો :

- (1) ધર્મતત્ત્વ અને સંપ્રદાય વચ્ચે શો તફાવત છે ?
- (2) અસહિષ્ણુતા સંપ્રદાયભાવનું સંતાન છે, તેમ લેખક શા માટે કહે છે ?
- (3) ધર્મને નામે થતા ઝગડાનું સાચું રૂપ શું છે ?
- (4) સાચી ધાર્મિકતા અને સાચો ધાર્મિક માણસ કેવાં હોય ?
- (5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

2. (અ) કોઈ પણ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો :

10

- (1) મારી કૈલાસ-માનસરોવર યાત્રા.
- (2) અતિવૃષ્ટિનો અત્યાચાર.
- (3) ભારતની વર્તમાન સમસ્યાઓ.
- (4) “હું માનવી માનવ થાઉં તો ઘણું.”

- (બ) નીચે આપેલ રૂપરેખા પરથી વાર્તારચના કરો.
(આશરે 200 શબ્દોમાં)

8

એક રાજકુંવરીનો સ્વયંવર - અડયા કે સૂંઘ્યા વગર બે ફૂલહાર માંથી સાચાં ફૂલોનો હાર બતાવવાની શરત - ઘણા રાજકુમારો નિષ્ફળ - બુદ્ધિશાળી રાજકુમારે બારી ખોલાવી - મધમાખીઓ એક હાર પર ઊડવા લાગી પરિણામ - શીર્ષક

- (ક) દિલ્હીના કોમનવેલ્થ રમતોત્સવના શાનદાર પ્રારંભનું વર્ણન કરતો પત્ર તમારા મિત્રને લખો.

8

અથવા

ખેલગાંવમાં સ્વયંસેવક તરીકે જોડાવા માટેની અરજી ખેલગાંવના અધિકારીને લખો.

3. (અ) કૌંસમાં માગ્યા પ્રમાણે કાળ બદલો. (કોઈ પણ ચાર)

4

- (1) ધીમી ધારે વરસાદ વરસે છે. (ચાલુ ભૂતકાળ)
- (2) ખેલાડીઓના ખેલ જોવા વાનર પણ હાજર હતો. (સાદો વર્તમાનકાળ)
- (3) દેશની દરિદ્રતા દૂર કરવા તમે શું કરશો ? (સાદો ભૂતકાળ)
- (4) દયાળભાઈ આવ્યા ત્યારે હું સૂતો હતો. (ચાલુ ભવિષ્યકાળ)
- (5) હું પહોંચ્યો ત્યારે ઉષા આવી ગઈ હતી. (પૂર્ણ ભવિષ્યકાળ)
- (6) મેં લખ્યું, તમે લખશો, તે લખે છે. (પૂર્ણ વર્તમાનકાળ)

(બ) કોઈ પણ ચાર વાક્યોની રેખાંકિત શબ્દોની વિભક્તિ ઓળખાવો.

4

- (1) સત્ય એ જ પરમેશ્વર !
- (2) નળરાજાએ કળિને પડકાર્યો.
- (3) આ પુષ્પો કોને માટે ખીલતાં હશે !
- (4) આકાશમાં ઘટાટોપ વાદળો છવાયાં છે.
- (5) તારામાંથી મને થોડું લખવા દે ને ?

(ક) કોઈ પણ ત્રણ પંક્તિના છંદ ઓળખાવો :

3

- (1) કલાકારે દીધો તમ સમીપ આનંદકણ છે.
- (2) દેવડીએ દંડ પામે ચોર મૂઠી જારના.
- (3) તરુએ તરુએ ફળતી કોની આશા કેરી શાખ રસાળ ?
- (4) નારી કદી ન નિંદિયે, નારી રત્નની ખાણ.

(ડ) કોઈ પણ ત્રણ પંક્તિના અલંકાર ઓળખાવો.

3

- (1) નમતાં શિર સૌ કુસુમો કરશે !
- (2) અહીં અડકો કે ત્યાં અડકો, બસ જાણે વટનો કટકો.
- (3) ફૂલડાં ડૂબી જતાં ને પથ્થરો તરી જાય છે ?
- (4) ચિત્તડું ચડેલ એનું ચાકડે રે લોલ ?

વિભાગ-૨

4. (અ) પૂર્વાપર સંબંધ આપી સમજાવો. (કોઈ પણ ચાર)

8

- (1) “વહુ, આ પ્યાલો ક્યાંક મૂકી દો ?”
- (2) ગોરબાપાની બંડીની કસું તૂટું-તૂટું થવા લાગી !
- (3) “ધન એજ સાચી સત્તા છે; સર્વ દિગ્વિજયની ચાવી ધન છે.”
- (4) “મારાથી આ “પહેલાં કામો” નહીં થાય !”
- (5) ડાંગે માર્યા પાણી જુદાં થાય તો આ સરધસ ખિખેરાય.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના સવિસ્તર જવાબ આપો.

12

- (1) કનુનો પાત્રપરિચય કરાવો.
- (2) બેતાળીસની લોકકાન્તિના લેખકના મનોમંથનનું વર્ણન કરો.
- (3) શીલા અને સુહાસના જીવનમાં કયો પડકાર આવ્યો અને તેમણે કઈ રીતે તેનો સામનો કર્યો ?
- (4) ‘માજનો પ્યાલો’ વાર્તામાં બાળમાનસનું કેવું આલેખન થયું છે તે દૃષ્ટાંતો આપી સમજાવો.

5. (અ) કોઈ પણ બે કાવ્યપંક્તિઓનો ભાવાર્થ સમજાવો.

7

- (1) ધન્ય જમુનાવટ, ધન્ય બંસીવટ,
ધન્ય ધન્ય આ અવતાર રે...
- (2) અંતરની એરણ પર કોની પડે હથોડી ચેતનરૂપ ?
કાળ તણી ધરતીમાં ખોદી કોણ રહ્યું જીવનના કૂપ ?
- (3) સ્વાતંત્ર્યની કિંમત ચૂકવવી હર પળે;
સ્વાતંત્ર્યના ગઢકાંગરા : કરવત ગળે.

(બ) કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના સવિસ્તર ઉત્તર લખો.

8

- (1) 'ઠામ' કાવ્યમાં નિરૂપિત પ્રકૃતિનું વર્ણન તમારા શબ્દોમાં કરો.
- (2) 'બનાવટી ફૂલોને' કાવ્યમાંથી મળતો બોધ તમારા શબ્દોમાં લખો.
- (3) સ્વતંત્રતા પછી દેશની સ્થિતિ માટેની કવિની વેદના વર્ણવો.

(ક) કોઈ પણ એક કાવ્યનું રસદર્શન કરાવો.
(આશરે 150 શબ્દોમાં)

5

- (1) 'તડકો'
- (2) જનની
- (3) કોણ ?

6. કોઈ પણ એક સર્જકનો વિગતે પરિચય આપો.

10

- (1) નર્મદ
- (2) ઉમાશંકર જોશી
- (3) પન્નાલાલ પટેલ